

**ZÁKLADNÁ ŠKOLA, KOMENSKÉHO 707/4, 078 22
SEČOVCE**

INOVOVANÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM ISCED 2

2021/2022

Platnosť vzdelávacích programov od: 01. 09. 2021

Prerokovaný pedagogickou radou dňa: 23.08.2021

Prerokovaný Radou školy dňa:

Schválený zriaďovateľom školy dňa:

ZŠ Sečovce, Ul. Komenského

Školský vzdelávací program

Vzdelávací program: **Všestranne rozvinutý absolvent ZŠ**

Stupeň vzdelania: **ISCED 2**

Dĺžka štúdia: **5 ročná**

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma: **denná**

Druh školy: **štátna**

Predkladateľ:

Názov školy	Základná škola Sečovce, Ul. Komenského
Adresa	Ul. Komenského 707/4, 078 22 Sečovce
IČO	17071097
Riaditeľ školy	Mgr. Tóthová Slavka
Koordinátor pre tvorbu ŠVP	Mgr. Kožuchová Alena
Ďalšie kontakty	056 6782187, tel/fax: 0566784522, zssec@stonline.sk

Zriaďovateľ:

Názov	Mesto Sečovce
Adresa	Nám. sv. Cyrila a Metóda 29, 078 01 Sečovce
Kontakty	tel.: 0566782437, email: secovce@secovce.sk

Platnosť dokumentu: od 1.9.2008

Revidovanie:	1.9.2009	učebné osnovy pre 2. a 6. ročník, aktualizácia údajov
Revidovanie:	1.9.2010	učebné osnovy pre 3. a 7. ročník, aktualizácia údajov
Revidovanie:	1.9.2011	učebné osnovy pre 4.a 8 ročník, aktualizácia údajov
Revidovanie:	1.9.2012	učebné osnovy pre 9. ročník, aktualizácia údajov
Revidovanie:	1.9.2013	aktualizácia údajov
Revidovanie:	1.9.2014	aktualizácia údajov
Revidovanie:	1.9.2014	aktualizácia údajov
Revidovanie:	1.9.2015	inovovaný ŠkVP pre 5. roč.
Revidovanie:	1.9.2016	inovovaný ŠkVP pre 6. roč.
Revidovanie:	1.9.2017	inovovaný ŠkVP pre 7. roč.
Revidovanie:	1.9.2018	inovovaný ŠkVP pre 8. roč.
Inovovanie ŠkVP	1.9.2019	Zmena tabuľky „Rámcový učebný plán“, školský rok 2019/2020 Doplnenie predmetu Cvičenia z matematiky 9.roč
Inovovanie ŠkVP	1.9.2020	Zmena tabuľky „Rámcový učebný plán“, školský rok 2020/2021
Inovovanie ŠkVP	1.9.2021	Zmena tabuľky „Rámcový učebný plán“, školský rok 2021/2022

Podpis riaditeľa

I. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Kvantitatívna charakteristika:

1. Veľkosť školy

Základná škola, Komenského 707/4, 078 22 Sečovce je plnoorganizovaná základná škola s právnou subjektivitou od 1. 1. 1997. V právnych vzťahoch vystupujeme vo vlastnom mene a máme zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Škola sa nachádza v Košickom kraji, v okrese Trebišov.

Základná škola je umiestnená v strede mesta, mimo hlavnej cesty Košice – Michalovce, v blízkosti zdravotného strediska. Budova bola postavená v rokoch 1960-62 ako 29-triedna. Triedy sú rozmiestnené v spoločnej budove, ktorá je dvojposchodová, skladá sa z pavilónu A a B. K riaditeľstvu školy patria aj elokované triedy na Novej ulici /cca 2 km/.

Na prízemí pavilónu A je zborovňa pre 1.-4., riaditeľňa, účtáreň, miestnosť pre upratovačky, kotolňa. Na prízemí pavilónu B je súkromná zubná ambulancia, zborovňa pre 5.-9., špeciálne učebne biológie, techniky. V suteréne na pavilónoch A a B sú šatne, kde sa žiaci po príchode do školy prezývajú vo vlastných šatniach pre jednotlivé triedy /spolu 28 šatní pre triedy/. Stravovanie žiakov je zabezpečené v samostatnej budove školskej jedálne pri škole /na druhej strane miestnej komunikácie/.

Na prízemí majú svoje miestnosti 4 upratovačky. Sociálne zariadenia sú na prízemí a 1. poschodí pavilónu A a B osobitne pre chlapcov a pre dievčatá. Boli vykonané rekonštrukčné práce na všetkých sociálnych zariadeniach v rokoch 2007 – 2008. Prízemie je prepojené s telocvičňou spojovacou chodbou. Telocvičňa spojovacou chodbou je spojená s telocvičňami, kde sa nachádzajú : veľká telocvičňa 24x12m, stredná telocvičňa 12x18m, malá telocvičňa 12x12m, náradovňa, 2 kabinety telesnej výchovy, 2 samostatné šatne so sociálnymi zariadeniami a sprchami zvlášť pre chlapcov a pre dievčatá.

Na 1. a 2. poschodí sa nachádzajú učebne pre triedy: na 1. poschodí 6 učební, na 2. poschodí 6 učební a učebňa fyziky na B pavilóne, učebňa chémie na A pavilóne. Dve učebne na 2. poschodí na pavilóne B sú využité ako špeciálna učebňa výpočtovej techniky a geografie. Učebne sa využívajú ako učebňa pre vyučovanie cudzích jazykov, biológie, geografie a techniky ale aj iných predmetov.

Vykurovanie na škole je plynovou kotolňou - rekonštrukcia z elektrickej energie na plynovú sa uskutočnila v roku 2009. Postupne z vlastných finančných prostriedkov boli na škole vymieňané v kmeňových triedach staré okná za plastové.

V areáli školy je asfaltové ihrisko vhodné na hádzanú a malý futbal, multifunkčné ihrisko s tartanovým povrchom na hádzanú, tenis, nohejbal. V areáli sa nachádza aj bežecká dráha,

doskočisko pre skok do diaľky, vyhradené miesto pre vrh guľou, veľká trávnatá plocha, školská záhrada.

2. Charakteristika žiakov

Základná škola poskytuje vzdelanie žiakom z mesta Sečovce, a z ďalších štyroch okolitých obcí patriacich do nášho školského obvodu (Dargov, Trnávka, Bačkov, Kravany). Školu navštevujú však aj žiaci mimo školského obvodu, z obcí: Malé Ozorovce, Zemplínska Teplica, Zbeňov. Počet žiakov je stabilizovaný, nedochádza k výraznému poklesu, ani k nárastu počtu žiakov. Fakt, že školu navštevujú aj žiaci mimo školského obvodu Sečovce je dôležitý, lebo napriek výsledkom demografického vývoja, ktorý ukazuje pokles narodených detí, a tým aj budúcich školákov, našu školu to zrejme neohrozí.

V škole prevládajú priemerne prospievajúci žiaci s dobrými praktickými zručnosťami a slušnou úrovňou správania sa a vystupovania na verejnosti. Školu navštevujú aj žiaci zo SZP. V spolupráci s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Sečovce sa nám vo väčšej miere darí zabezpečovať dochádzku žiakov do školy, a to aj vďaka príspevkom na stravu a školské pomôcky.

Naša škola venuje veľkú pozornosť žiakom so ŠVVP a zo zdravotným znevýhodnením. Umožňujeme vzdelávanie žiakov s vývinovými poruchami učenia a správania sa, narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A. V bežných triedach základnej školy máme aj individuálne začlenených žiakov. V spolupráci s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, školskou špeciálnou pedagogičkou, výchovnou poradkyňou, rodičmi a triednymi učiteľmi, vyučujúci jednotlivých predmetov vypracúvajú individuálne výchovno-vzdelávacie programy pre efektívne vzdelávanie žiakov so ŠVVP.

Pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia na základe vyšetrenia a odporúčania CPPPaP a na základe žiadosti zákonného zástupcu žiaka zriaďujeme každý rok nultý ročník. V špeciálnej triede základnej školy sa vzdelávajú žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia variant A, ale aj stredným stupňom mentálneho postihnutia variant B .

Špecifickú problematiku predstavujú rómske deti, ktoré nenavštevovali predprimárne vzdelávanie a deti zo SZP. Týmto deťom by najviac vyhovoval celodenný výchovný systém v škole. Veľkým prínosom je pôsobenie 5 PA, ktorý poskytujú pomoc vyučujúcim pri práci so žiakmi so ŠVVP, SZP a MRK a tiež projekt POP.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Na ročníkoch 0. – 9. je spolu 37 pedagogických zamestnancov - učiteľov s plným úväzkom, 4 učiteľov so skráteným úväzkom (MAT, NBV), 1 vychovávateľka v ŠK, piati asistenti učiteľa, školský špeciálny pedagóg a školský psychológ. Všetci učitelia spĺňajú pedagogickú a odbornú spôsobilosť, majú vysokoškolské vzdelanie. Vzhľadom na rozdelenie ulíc do školského obvodu v meste i pričlenených okolitých obcí do školského obvodu, počet žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia je vysoký, sú kladené zvýšené nároky na prácu učiteľov. V tom je výrazná pomoc asistentov učiteľ, školského špeciálneho pedagoga a školského psychológa.

Na škole pôsobí výchovný poradca, koordinátor environmentálnej výchovy, koordinátor finančnej, čitateľskej a digitálnej gramotnosti, koordinátor šikanovania a drogových závislostí. Metodické orgány a predmetové komisie zasadajú spravidla 5-krát do roka a riešia aktuálne potreby a problémy výchovno-vzdelávacieho procesu na 1. a 2. stupni.

Prevádzku školy zabezpečujú nepedagogickí pracovníci. Zamestnanci školy majú vytvorené podmienky pre kariérny a profesijný rast. Vedenie školy usmerňuje zamestnancov, na aké vzdelávania sa môžu nahlasovať, vzhľadom na aktuálnu potrebu školy.

4. Dlhodobé projekty

Základná škola sa pravidelne zapája do projektov zameraných na žiakov i pedagógov. Boli to projekty:

- a) Zdravá škola,
- b) Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva,
- c) Modernizácia pedagogického procesu,
- d) Projekt ŠOV – Škola otvorená všetkým /SZP/
- e) Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít /národný projekt/,
- f) Moderné vzdelávanie-digitálne vzdelávanie pre všeobecno-vzdelávacie predmety
- g) Projekt POP- Pomáhajúce profesie v edukácii žiakov.

5. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Všetky náročne stanovené ciele a úlohy je možné plniť len v úzkej spolupráci s rodičmi a inými subjektmi. Spolupracujeme s radou školy a radou rodičov, snažíme sa ich získať pre ciele školy. Neustále ich informujeme o práci školy, stanovených programoch, jej výsledkoch, ponuke pre žiakov aj rodičov. Rada školy má 11 členov. Tvoria ju: 4 delegovaní zástupcovia zriaďovateľa, 2 pedagogickí zamestnanci, 1 nepedagogický zamestnanec, 4 zástupcovia rodičov. Rada školy zasadá podľa potreby. Radu rodičov tvoria zvolení triedni dôvernici za každú triedu. Triedni dôvernici sa volia v septembri na prvom rodičovskom združení. Na zasadnutiach rady školy a rodičovskej rady sa členovia pravidelne zúčastňujú, minimálne 4-krát ročne.

Základná škola úzko spolupracuje s CVČ v Sečovciach, CVČ v Trebišove, SČK, RÚVZ v Trebišove, okresným a obvodným oddelením POLÍCIE, ÚPSVaR v Trebišove a v Sečovciach, s komunitným centrom v Sečovciach.

Na veľmi dobrej úrovni je spolupráca s Pedagogicko-psychologickou poradňou v Trebišove a so Špeciálno-pedagogickou poradňou v Trebišove.

Prezentujeme a zviditeľňujeme sa v školskom časopise, na internetovej stránke.

6. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

Budova bola postavená v rokoch 1960-62 ako 29-triedna. Triedy sú rozmiestnené v spoločnej budove, ktorá je dvojposchodová, skladá sa z pavilónu A a B. K riaditeľstvu školy patria aj elokované triedy na Novej ulici /cca 2 km/-

Na prízemí pavilónu A je zborovňa pre 1.-4., riaditeľňa, učtáreň, miestnosť pre upratovačky, kotolňa. Na prízemí pavilónu B je súkromná zubná ambulancia, zborovňa pre 5.-9., špeciálne učebne biológie, techniky. V suteréne na pavilónoch A a B sú šatne, kde sa žiaci po príchode do školy prezúvajú vo vlastných šatniach pre jednotlivé triedy /spolu 28 šatní pre triedy/. Stravovanie žiakov je zabezpečené v samostatnej budove školskej jedálne pri škole /na druhej strane miestnej komunikácie/.

Na prízemí majú svoje miestnosti 4 upratovačky. Sociálne zariadenia sú na prízemí a 1. poschodí pavilónu A a B osobitne pre chlapcov a pre dievčatá. Boli vykonané rekonštrukčné práce na všetkých sociálnych zariadeniach v rokoch 2007 – 2008. Prízemie je prepojené s telocvičňou spojovaciou chodbou. Telocvičňa spojovacou chodbou je spojená s telocvičňami priestormi, kde sa nachádzajú : veľká telocvičňa 24x12m, stredná telocvičňa 12x18m, malá telocvičňa 12x12m, náradovňa, 2 kabinety telesnej výchovy, 2 samostatné šatne so sociálnymi zariadeniami a sprchami zvlášť pre chlapcov a pre dievčatá.

Na 1. a 2.poschodí sa nachádzajú učebne pre triedy: na 1. poschodí 6 učební, na 2. poschodí 6 učební a učebňa fyziky na B pavilóne, učebňa chémie na A pavilóne. Dve učebne na 2. poschodí na pavilóne B sú využité ako špeciálne učebne výpočtovej techniky a geografie. Sú pripojené na internet, škola je zapojená do projektu Infovek. Niektoré učebne sa využívajú ako špeciálne učebne pre vyučovanie cudzích jazykov, biológie, geografie, techniky a iných predmetov.

Vykurovanie na škole je plynovou kotolňou - rekonštrukcia z elektrickej energie na plynovú sa uskutočnila v roku 2009. Postupne z vlastných finančných prostriedkov na škole vymieňame staré okná za plastové /najmä v učebniach/.

V areáli školy je asfaltové ihrisko vhodné na hádzanú a malý futbal, multifunkčné ihrisko s tartanovým povrchom na hádzanú, volejbal, tenis, nohejbal /od roku 2009/. V areáli sa nachádza aj bežecká dráha /s antukovým povrchom/, doskočisko pre skok do diaľky, vyhradený priestor pre vrh guľou, veľká trávnatá plocha, školská záhrada.

Vybavenie kabinetov prebieha postupne v jednotlivých etapách zameraných na predmety podľa požiadaviek učiteľov. Postupne sa vybavujú všetky kabinety a odborné kabinety počítačmi a počítačovou technikou. Sú zriadené tri počítačové učebne. Je potrebné vybaviť kmeňové učebne novým školským nábytkom a je potrebné v budúcnosti riešiť podlahy v triedach /parkety/. Podlaha na chodbách – v súčasnosti je brúsený betón - hľadať vhodnejšie riešenie.

Počas školského roka sme doplnili veľké množstvo moderných učebných pomôcok, čo umožnilo tvorivejšie a efektívnejšie vyučovanie. Vybavenie kabinetov je postačujúce, ale je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie. V rámci projektu Premena tradičnej školy na modernú boli do kabinetov zabezpečené nové učebné pomôcky.

7. Škola ako životný priestor

V zmysle otvorenej školy trávia žiaci v školských priestoroch aj veľa svojho osobného času. Z tohto dôvodu dbáme na upravené priestory. Všetky priestory školy sú aktuálne vymaľované postupne, steny sú čisté. Vymaľované boli za posledné roky steny v telocvični, v školskej jedálni, v školskej kuchyni, chodby v škole, triedy, vstupné priestory do školy. Pravidelne je udržiavaná zeleň v okolí školy – trávnik, živý plot, areál okolo športových ihrísk, bežecká dráha, školská záhrada. Každý odborný kabinet má svoj priestor nielen vo svojej odbornej učebni, ale aj na chodbách vo forme násteniek a vitrínok. Tieto slúžia na aktuálne informácie o aktivitách školy, úspechoch žiakov a o reprezentácii školy. Spoločné priestory sú obnovované a spravované aj v rámci záujmových krúžkov zameraných na výtvarnú prácu.

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, dôraz kladieme na upravené a estetické prostredie tried, školského dvora, chodieb, aktuálne informácie o aktivitách školy na informačných tabuliach a nástenkách, budovanie priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom a medzi žiakmi a pedagógmi.

8. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní využíva škola všetky právne predpisy, zákony, z ktorých táto povinnosť vyplýva /školenia o BOZP, PO, previerky, technické prehliadky, revízie elektrických zariadení a bleskozvodov/. Vedenie školy zabezpečuje bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie, na chodbách, šatniach, telocvičniach, školskej jedálni, sociálnych zariadeniach, v celom areáli školy - poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru, pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia a odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov revízií.

Bezpečnosť a ochrana zdravia žiakov

a) V súlade s § 148 ZP sú všetci pedagogickí zamestnanci splnomocnení a povinní dbať priebežne (pred začiatkom vyučovania, v jeho priebehu, cez prestávky, po skončení vyučovania) o bezpečnosť a ochranu zdravia, sledovať správanie žiakov a primeraným spôsobom ich upozorňovať na prípadné nedostatky. Vážne priestupky voči školskému poriadku žiakov hlásiť ihneď triednemu učiteľovi alebo vedeniu školy.

b) Žiaci sa správajú v škole a na akciách organizovaných školou tak, aby neohrozili svoje zdravie ani zdravie svojich spolužiakov či iných osôb.

- c) Všetci žiaci sú so zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia v škole preukázateľne oboznámení na začiatku školského roka triednym učiteľom. V prípadoch zvýšeného ohrozenia bezpečnosti a zdravia žiaka pri niektorých činnostiach, sú žiaci oboznámení s pokynmi na predchádzanie úrazom. Každý žiak je povinný dodržiavať všeobecné zásady bezpečnosti a ochrany zdravia a rešpektovať usmernenia učiteľov na predchádzanie úrazom.
- d) Všetci žiaci školy sú povinní rešpektovať dozor konajúcich učiteľov školy.
- e) Zo zdravotných dôvodov nie je povolené používať v škole ako prezuvky tenisky a cvičky.
- f) Každý žiak je povinný mať v škole hygienické vrecúško s toaletnými potrebami.
- g) Žiak ochraňuje svoje zdravie a zdravie spolužiakov. Žiaci nesmú v škole ani v areáli školy fajčiť, piť alkoholické nápoje, používať toxické látky a drogy.
- h) Žiak dôsledne dodržiava hygienické zásady - dôsledne si umyje ruky po použití WC i pred každým jedlom.
- ch) Triedny učiteľ je povinný na začiatku školského roka zabezpečiť pre žiakov svojej triedy vhodné veľkosti nábytku a každý vyučujúci by mal dbať na to, aby žiak dodržiaval správnu vzdialenosť pri písaní a čítaní.
- i) Každý pedagóg je povinný zohľadňovať zrakové, sluchové chyby i výšku vzrastu žiaka.
- j) V prevádzkových priestoroch sa žiak správa tak, aby nezapríčiňoval zvyšovanie prašnosti a neohrozoval vlastnú bezpečnosť a bezpečnosť spolužiakov.
- k) Pred začatím činnosti, pri ktorej vzniká riziko úrazu, pedagóg je preukázateľne povinný poučiť a upozorniť žiakov na ich možné nebezpečenstvo vzniku úrazu.
- l) Pedagóg, ktorý poskytol prvú pred lekárskou pomocou žiakovi je povinný o úraze alebo ochorení informovať rodičov žiaka.
- m) Každý školský úraz treba evidovať a spísať záznam o úraze žiaka.
- n) Ak si úraz žiaka alebo iné zhoršenie zdravotného stavu vyžaduje neodkladnú lekársku pomoc, škola zabezpečí pre žiaka zdravotný sprievod, ktorý podá ošetrojúcemu lekárovi informácie o vzniku a príčinách úrazu a informáciu o poskytnutej predlekárskej prvej pomoci.
- o) Pri vzniku úrazu sa škola riadi Metodickým usmernením č.4/2009-R z 11. 2. 2009 k zavedeniu jednotného postupu škôl, školských zariadení a vysokých škôl pri vzniku registrovaného školského úrazu a pri evidencii nebezpečných udalostí.
- p) Každý úraz, poranenie, či nehodu sú žiaci povinní hlásiť bez zbytočného odkladu vyučujúcemu alebo triednemu učiteľovi.
- r) Všetci zamestnanci školy sú povinní pri úraze poskytnúť žiakovi prvú pomoc a zaistiť ošetrovanie lekárom. Úraz ihneď hlásiť vedeniu školy a vyplniť predpísaný záznam o úraze.
- s) Žiaci sú povinní zúčastňovať sa školení, poučení alebo výcvikov uskutočňovaných školou, triednym učiteľom alebo iným zamestnancom školy v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia.
- t) O poučení na exkurzii, alebo výcviku sa vyhotoví písomný záznam. Žiaci sú povinní svoju účasť potvrdiť podpisom a následne tieto pokyny a predpisy dodržiavať v priestoroch školy a všade, kde prebieha organizovaná činnosť žiakov (kultúrne podujatia, exkurzie, lyžiarsko výcvikové kurzy, plavecké kurzy, školy v prírode, účelové cvičenia, didaktické hry v prírode, školské výlety, ap.). Pri organizovaní takýchto podujatí sa postupuje podľa vyhlášky 224/2011 o základnej škole § 7.
- u) Pri konaní školských podujatí škola zodpovedá za žiaka v plnom rozsahu od začiatku plánovaného podujatia až do jeho ukončenia. V prípade, že nepĺnoletý žiak musí z podujatia odísť pred jeho plánovaným ukončením, môže tak urobiť len na so súhlasom vedúceho podujatia a na základe písomnej žiadosti rodičov, resp. zákonných zástupcov.

v) Počas vyučovania v odborných a multimediálnych učebniach, učebniach informatiky a priestoroch pre telesnú a športovú výchovu sa žiaci riadia pokynmi vyučujúcich a prevádzkovým poriadkom príslušnej učebne, telocvične, školského ihriska, školskej dielne, učebne IKT.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1. Pedagogický princíp školy - vlastné ciele výchovy a vzdelávania

Škola umožní všetkým žiakom získať dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecnovzdelávacích predmetoch a hlboké odborné vedomosti vo všetkých zvolených voliteľných predmetoch. Dá šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech.

Ciele výchovy a vzdelávania:

- Výchovno-vzdelávaciu činnosť smerovať k príprave žiakov na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy.
- Pripraviť človeka rozhladeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu.
- Dosiahnuť zvýšenie gramotnosti v oblasti IKT žiakov v našej škole.
- Zabezpečiť kvalitnú prípravu žiakov v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov.
- Formovať u žiakov tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie.
- Vychovávať žiakov v duchu humanistických princípov.
- V spolupráci s rodičmi žiakov vychovávať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.
- Posilniť úlohu a motiváciu učiteľov, ich profesijný a odborný rast.
- Podporovať talenty, osobnosť a záujmy každého žiaka.
- Skvalitniť spoluprácu s rodičmi, verejnosťou a inými školami.
- Zaviesť nové formy a metódy práce.
-

V etape nižšieho sekundárneho vzdelávania za kľúčové spôsobilosti považujeme :

- ✓ *kompetencie k celoživotnému učniu sa,*
- ✓ *sociálne komunikačné kompetencie,*
- ✓ *kompetencia uplantňovať základ materinského myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky,*
- ✓ *kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií,*
- ✓ *kompetencie občianske,*

- ✓ *kompetencie sociálne a personálne,*
- ✓ *kompetencie pracovné,*
- ✓ *kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry.*

Škola zabezpečí podmienky na vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami tak, aby mali rovnocenný prístup vo vzdelávaní.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Hlavným cieľom, ktorý chceme v najbližšom období uskutočniť, je pokračovať v zmene základnej filozofie školy. Ide o predstavu - vytvorenie tzv. otvorenej školy, kde tvoria škola a rodičia komunitu, ktorá sa podstatne častejšie stretáva a spolu rieši problémy. V tomto modeli neposkytuje škola žiakovi len vzdelanie, ale žiak tu môže tráviť aj časť svojho voľného času, má tu vytvorený priestor na zábavu, šport.. Vo vzdelávacom procese sa zamerame na získanie dostatočných všeobecných vedomostí a zručností vo všetkých všeobecnovzdelávacích predmetoch. Dôraz chceme kladť na vyučovanie cudzích jazykov, zvládnutie IKT. Umožníme individuálny výber pokračovania v štúdiu na strednej škole. V záujmovej činnosti pokračovať vo výbere zameraní podľa záujmu žiakov, umožniť prácu žiakov aj v poobedňajších hodinách.

3. Profil absolventa

Stupeň vzdelania

ISCED 2

V čase nečakaných zmien a rýchleho životného tempa je i naša škola ovplyvňovaná meniacimi sa podmienkami súčasného vývoja nadväzujúc na tradície minulosti. Vychádzajúc zo súčasných požiadaviek profilu absolventa základnej školy sme si stanovili úlohy a ciele k ďalšej modernizácii školy vo výchovno-vzdelávacom procese ako i v mimoškolskej činnosti. V rámci komplexného rozvoja osobnosti každého žiaka našej školy chápeme zmysel školy nielen v tom, že sa naučí čítať, písať a počítať, ale že mu pomôžeme nájsť aj svoju životnú cestu. Z tohto hľadiska všetci chápeme vyučovací proces ako proces zložitý, ktorý nemožno redukovať len na poznávanie a získavanie vedomostí, ale treba mať na zreteli celkový osobnostný rozvoj dieťaťa. Prostredníctvom vytýčených úloh vedieme deti k zdravému životnému štýlu, zmysluplnému využitiu voľného času, rozvíjaniu medziľudských vzťahov, ako aj k vhodnému správaniu a zdravému spôsobu života človeka. Za dominantné postavenie k dosiahnutiu uvedených cieľov považujeme interakciu učiteľ - žiak - rodič, vytváranie optimálnej klímy a v neposlednom rade zdravé medziľudské vzťahy. Preto škola zabezpečuje vzdelávanie žiakov tak, aby získané vedomosti a zručnosti, utvárané názory a postoje im

umožnili spoľahlivé uplatnenie v živote.

Absolvent našej základnej školy má osvojené (aj vlastným podielom) základy čitateľskej, pisateľskej, počítačskej, prírodovedeckej a kultúrnej gramotnosti. Získava základy pre osvojenie účinných techník učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Váži si seba aj druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných. Získava základy používania štátneho a cudzieho jazyka.

Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu po ukončení ZŠ, nie je ukončená. Vytvára len bázu pre následné stupne vzdelávania, pre celoživotné učenie sa.

Absolvent má osvojené tieto **kľúčové spôsobilosti**:

• **sociálne komunikačné spôsobilosti**

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou stupňu vzdelávania
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky medziosobnej komunikácie
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie
- v cudzích jazykoch je schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, ako aj tvoriť texty týkajúce sa bežných životných situácií

• **spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia**

- používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách a schopnosť (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, grafy, tabuľky)
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní vedomosti aplikovať pri riešení problémov
- rozvíja si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatko

• **spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie**

- žiak vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií, vie používať kreslenie a písanie na počítači
- dokáže komunikovať pomocou elektronických médií
- uvedomuje si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom
- rozumie príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a mobilných telefónov

• **spôsobilosť učiť sa učiť**

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja

- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií, uplatňuje rôzne stratégie učenia sa

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať

• **spôsobilosť riešiť problémy**

- uplatňuje vhodné metódy založené na analyticko – kritickom a tvorivom myslení

- je otvorený získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov

- formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov

- dokáže spoznávať v jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si potrebu zvažovať úrovne ich rizika

- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov

• **osobné, sociálne a občianske spôsobilosti**

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva

- uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie

- sústreďuje sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností, aktívne si chráni svoje fyzické a duševné zdravie

- kontroluje vlastné konanie (vrátane násilných a sebazničujúcich modelov konania) a vie odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov

- uvedomuje si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizuje

- účinne spolupracuje v skupine, podieľa sa na vytváraní triednych a celoškolských pravidiel, je zodpovedný a dodržiava dohody

- ochotne prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápady a postupmi, diskutuje o nich, prispieva k spoločnej práci

- podieľa sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v triede a dobrých medziľudských vzťahov

- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská

- prispieva k naplneniu práv iných, je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

- aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia

• **spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom výtvarného a hudobného umenia

- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie rostriedky

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a živote celej spoločnosti

- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),

- správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám, sociálnym pozíciám a rolovým funkciám

- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Nižší stredný stupeň školského vzdelávania – trvá 5 rokov

Úspešným absolvovaním posledného ročníka základnej školy získa žiak nižšie stredné vzdelanie, dokladom o tomto vzdelaní je **vysvedčenie s doložkou**: „Žiak získal nižšie stredné vzdelanie.“ Do vysvedčenia sa nevyznačuje, že žiak absolvoval program pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním, postačujúcou informáciou je zapísanie všetkých predmetov učebného plánu.

Ukončením vzdelávania na úrovni ISCED2 splní žiak podmienku pre pokračovanie vo vzdelávaní na vyššom strednom stupni (ISCED3), v priebehu ktorého ukončuje povinnú školskú dochádzku.

1. Rozvoj kľúčových kompetencií (spôsobilostí) v rámci ŠkVP

a.) Spôsobilosť k celoživotnému učeniu sa

Cieľ: umožniť žiakom osvojiť si stratégie učenia a motivovať ich pre celoživotné vzdelávanie

- učiteľ ponúka rôzne zdroje informácií / knižnica, internet, tlač.. /
- žiak sa zúčastňuje exkurzií / múzeá, botanická záhrada, ZOO, divadlo Romathan... /
- žiak využíva metódu brainstormingu
- žiak využíva metódu pojmových máp
- učiteľ na vyučovaní využíva výukové programy v školských počítačoch
- žiak sa zúčastňuje celoplošného testovania vedomostí a zručností žiakov na ZŠ
- pri osvojovaní nového učiva vychádza učiteľ z prostredia, ktorý je žiakovi blízky a známy / postup od známeho k neznámemu /
- učiteľ vedie svojho žiaka k využívaniu medzipredmetových vzťahov (integrované tematické vyučovanie)
- učiteľ vytvára podnetné prostredie pre experiment, improvizáciu, podporuje činnosť učenie
- učiteľ kladie dôraz rozvoj čitateľskej gramotnosti a na prácu s textom

b.) Sociálne komunikačné spôsobilosti

Cieľ: viesť žiakov k všestrannej, účinnej a otvorenej komunikácii, vytvárať u žiakov potrebu prejavovať pozitívne city v správaní, jednaní a prežívaní životných situácií.

- škola ponúka širokú škálu aktivít - záujmovej krúžkovej činnosti, školského klubu, besedy, exkurzie
- učiteľ zaraďuje kooperatívne vyučovanie do výchovno-vzdelávacieho procesu
- učiteľ, žiak sa pravidelne stretávajú na hodnotení svojej práce na triednických hodinách
- žiak využíva k svojmu rozvoju prostriedky IKT
- žiak prezentuje svoje projekty
- žiak rešpektuje kultúrnu rozmanitosť žiakov (slováci, rómovia), piesne, tance (moderné aj ľudové)
- žiak má možnosť zvládať základné pravidlá v cudzom jazyku a byť schopný komunikovať v ňom
- žiak rozvíja ústnu a písomnú komunikáciu

c.) Spôsobilosť riešiť problémy

Cieľ: podnecovať žiakov k tvorivému mysleniu, logickému uvažovaniu a k riešeniu problémov

- vyučovanie je vedené tak, aby žiaci hľadali rôzne riešenia problémov a dokázali si ich obhájiť
- žiak vie vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie z rôznych informačných zdrojov
- učiteľ vo vhodných oblastiach vzdelávania používa netradičné a problémové úlohy
- žiak sa podieľa a pracuje na aktivitách školského parlamentu
- učiteľ pracuje so žiakmi na projektoch

- žiak sa podľa svojich schopností zúčastňuje na žiackych súťažiach
- žiak rieši modelové situácie (vhodne argumentuje)
- učiteľ kladie na žiakov určitú mieru zodpovednosti, aby pocítili svoju zodpovednosť a svoju dôležitosť

d.) Spôsobilosti občianske

Cieľ: Podporovať u žiakov záujem o riešenie problémov v spoločnosti

- žiak sa riadi právami a povinnosťami vyplývajúcimi zo školského poriadku
- žiak sa zúčastňuje na kultúrnych a spoločenských akciách, ktoré usporadúva škola, obec
- je pripravený zaujímať sa o dianie a riešenie problémov v spoločnosti
- žiak rieši problémy školy, triedy
- škola zabezpečí vhodné zázemie pre triedenie odpadu a vedie žiakov šetrnému zaobchádzaniu s neobnoviteľnými zdrojmi

e.) Spôsobilosti sociálne a personálne

Cieľ: rozvíjať u žiakov schopnosť spolupracovať a rešpektovať prácu a úspechy vlastné, ale aj druhých, rozvíjať vnímavosť a citlivé vzťahy k ľuďom, k prostrediu a k prírode

- žiaci sú zapájaní do organizácie školy
- v rámci skupinového vyučovania žiaci preberajú rôzne úlohy
- žiaci sú vedení k sebahodnoteniu
- škola organizuje exkurzie, výlety, plavecký výcvik
- žiak spoluvytvára pravidlá triedy
- žiak formuje svoje znalosti pri kooperatívnej práci
- škola ponúka besedy a akcie v rámci programu protidrogovej prevencie a sociálnopatologickými javmi
- škola ponúka širokú škálu aktivít na podporu všestranného telesného rozvoja
- škola z dôvodu spojenia bežných a integrovaných žiakov v triedach je základnou metódou práce učiteľa, individuálny prístup k integrovaným žiakom, tak aby všetci žiaci získali potrebné spôsobilosti
- učiteľ zaraďuje do svojej práce zážitkové metódy
- škola kladie dôraz na toleranciu a rešpekt k odlišnostiam / triedne pravidlá, školský poriadok/

f.) Spôsobilosti vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Cieľ: rozvíjať u žiakov medziľudské vzťahy, empatiu, byť hrdý na svoj región, kultúrne dedičstvo

- v rámci hodín rómskych reálií navodiť rozličné situácie - využívať situačné, inscenačné hry, zážitkové učenie a skutočné modelové situácie
- usporadúvať pre žiakov kultúrne súťaže na rozličné umelecké obdobia, druhy a štýly

g.) Spôsobilosť uplatňovať základy matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

Cieľ: zvyšovať u žiakov záujem v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- počítanie ešte viac zamerať na príklady zo života
- skúšanie testov logického myslenia, inteligenčných testov, Albert testy, www.plastelina.net
- vykonávať základné aritmetické operácie
- pracovať s údajmi

h.) Digitálna spôsobilosť

Cieľ: využívať modernú technológiu v praktickom živote

- tvorba projektov s využitím všetkých vymožeností IKT, aby v prezentácii figurovali okrem textov a obrázkov aj animácie, videá, zvuky, grafy

Absolvent so špeciálnopedagogickými potrebami má zvládať základné vedomosti a zručnosti potrebné pre ďalší život, poprípade pokračovať v štúdiu na odborných učilištiach.

4. Pedagogické stratégie (metódy a formy)

Teoretické východiská v pedagogike

Humanistická pedagogika - individuálny prístup, partnerský vzťah, tvorivosť, samostatnosť a aktivita, dôvera a spolurozhodovanie,

Otvorené vyučovanie - výchova celistej osobnosti, schopnej slobodného sebarozvoja, kvalitná komunikácia na základe partnerstva,

Globálna výchova - celistvosť v procese výchovy a vzdelávania,

Tvorivo-humanistická výchova - tvorivý a ľudský prístup k výchove žiaka a potom aj k jeho vzdelávaniu.

V teórii vyučovania rozlišujeme tieto hlavné oblasti:

- organizačné formy výučby
- metódy vyučovania
- didaktické prostriedky

Kategorizácia a klasifikácia metód výchovno-vzdelávacej činnosti

Vzdelávacie metódy systematicky triedime podľa:

1. zdroja poznania a druhov poznatkov
2. aktivity a samostatnosti účastníkov
3. logických postupov
4. fáz vzdelávacieho procesu
5. podľa spôsobu interakcie

1. vzdelávacie metódy podľa zdroja poznania a druhu poznatkov členíme na:

I. a/ Slovné metódy – monologické (výklad, prednáška, inštruktáž, vysvetľovanie) a dialogické (rozhovor, diskusia, dramatizácia)

b/ Písomné – písomné práce, práca s textom

II. Demonštračné metódy

III. Praktické metódy - nácvik zručností

2. Podľa aktivity, resp. miery samostatnosti učiaceho sa žiaka v procese výučby:

Ide o metódy výhradne realizované pedagógom až po metódy autodidaktické, kde je najvyššia miera samostatnosti žiaka:

- oznamovacie
- problémové
- tvorivé napr. Brainstorming a jeho 12 možných variant, Naivné otázky, Záujmoví experti, Myšlienkové mapy, Asociačné učenie, Učenie štruktúrovaním, Učenie vzhľadom

3. Logické postupy

- používajú sa metódy logiky – induktívne, deduktívne, analytické, syntetické

4. Podľa fáz vyučovacieho procesu

- metódy motivačného charakteru
- fixačného charakteru
- expozičného charakteru
- diagnostické metódy

5. Podľa spôsobu interakcie

- metódy frontálne
- skupinové
- individuálne

Organizačné formy výučby

1. Základné: - vyučovacia hodina
2. Ostatné: -výlety -besedy - kurzy -exkurzie -vychádzky -praktické aktivity -terénne pozorovania
3. Podľa počtu žiakov: - frontálne - formy hromadnej práce -skupinové - vyučovanie skupín žiakov / 5-7 žiakov/, párové - individuálne- vyučovanie s jednotlivcami
4. Podľa dĺžky trvania: - krátkodobé / napr. vyučovacia hodina / - dlhodobé / výlet, exkurzia, vychádzka
5. Podľa typu prostredie: - v triede, špecializovanej učebni, knižnici, a vyučovanie v mimoškolských priestoroch – divadlo, múzeum, galéria, športové ihriská.

5. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Základná škola Sečovce, Ul. Komenského je otvorená pre všetkých žiakov. Na základe požiadaviek rodičov a v spolupráci s odbornými inštitúciami sme schopní pripraviť všetky podmienky na vzdelávanie takýchto žiakov.

Na našej škole sa v posledných rokoch zavádza v čoraz širšej miere začleňovanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do výchovno-vzdelávacieho procesu.

a) **Školská integrácia** - zložitý proces, založený na dostatočnej informovanosti, pripravenosti, tímovom prístupe a pozitívnom postoji všetkých zúčastnených - dieťaťa s postihnutím či narušením do edukačného procesu, aby bol na zreteli pozitívny rozvoj osobnosti.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami:

- s mentálnym postihnutím,
- s narušenou komunikačnou schopnosťou,
  - s vývinovými poruchy učenia alebo správania,
- so sluchovým postihom,
- s viacnásobným postihnutím,
  - s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu.

Školská integrácia - výchova a vzdelávanie žiakov so špec.vých.potrebami

Individuálna integrácia - pri ktorej sú žiaci so špec. vých.-vzdel.potrebami zaraďovaní do tried s ostatnými žiakmi školy a sú vzdelávaní podľa :

- individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu,
- individuálneho výchovno-vzdelávacieho plánu.

Integrovaný žiak - so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý bol prijatý do ZŠ na základe písomného vyjadrenia zariadenia špec.pedag. poradenstva po diagnostických vyšetreniach vykonaných poradenským zariadením.

Žiak s vývinovými poruchami učenia alebo správania môže byť evidovaný a vykázaný ako integrovaný aj na základe písomného vyjadrenia pedagogicko-psychologickej poradne.

Cieľ: pripraviť jednotlivca tak, aby sa mohol čo najplnohodnotnejšie začleniť do spoločnosti

Výhody integrovaného vzdelávania:

- dieťa býva doma a chodí do školy v mieste bydliska,
- dieťa žije neustále v bežnom rodinnom prostredí postihnutí jednotlivci žijú v spoločnej komunite s intaktnými a učia sa navzájom vytvárať sociálne interakcie,
- po ukončení ZŠ je prechod do života menej traumatizujúci,
- ponúka sa širšia škála možných povolání,
- je lacnejšie ako vzdelávanie v špeciálnych školách.

Nevýhody integrovaného vzdelávania

- nedostatočná pripravenosť a odbornosť pedagóga pre prácu s postihnutým žiakom,
- nedostatočné materiálne vybavenie (pomôcky) bežnej školy,

- pomerne veľký počet žiakov v triede ,čo sťažuje individuálny prístup,
- istá unifikovanosť (zjednocovanie) obsahu metód vzdelávania,
- heterogénnosť žiackeho kolektívu,
- nebezpečenstvo negatívnych postojov k postihnutému spolužiakovi.

Forma vzdelávania: vzdelávanie formou individuálnej integrácie (do školy možno zapísať aj žiakov telesne, zrakovo, sluchovo postihnuté), pri ťažkých stavoch žiakov aj formou osobitnou, s vydaním oslobodenia od povinnosti dochádzať do školy a individuálnym vzdelávaním doma v súlade s odporúčaným vzdelávacím programom od CPPPaP. O prijatí dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na ZŠ rozhoduje riaditeľ školy po porade s tímom odborníkov, ktorý vedie špeciálny pedagóg.

Individuálny výchovno-vzdelávací program

- predstavuje možnosť úpravy obsahu a procesu vzdelávania integrovaných žiakov,
- podstatou IVP je prispôsobovanie obsahu, metód a foriem vzdelávania a výchovy IVP potrebám žiakov,
- pri vypracovaní IVP je potrebné zosúladiť učebný plán, osnovy, vyučovacie ciele, metódy a postupy vyučovania
- IVP vypracovaný pre integrované vzdelávanie žiakov so ŠVVP sa odporúča členiť na časti.

IVP sa zameriava na:

- a) komplexnú pedagogickú a špec.pedag. diagnostiku žiaka na posúdenie aktuálnej vedomostnej úrovne, zručnosti, reči,
- b) obsah učiva, špec.pedag. zásady, metódy, potrebu kompenzačných pomôcok, v IVP musí byť jasne vyjadrený aj spôsob hodnotenia a klasifikácie žiaka,
- c) pedagogicko odbornú spôsobilosť a pravidelný prístup špeciálneho pedagóga.

Špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov

Žiaci sa hodnotia podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so ŠVVP v bežných základných školách, schválené Ministerstvom školstva Slovenskej republiky rozhodnutím č.6164/96 – 153 zo dňa 12.12.1996 a platnosťou od 1.1.1997.

Odborné personálne zabezpečenie Základná škola spolupracuje s

- Pedagogicko – psychologickou poradňou Trebišov
- Špeciálno – pedagogická poradňa Trebišov.
- Výchovný poradca: Mgr. Mária Banická
  - Kariérový poradca: PaedDr. Antónia Greškovičová
- Asistenti učiteľa.

b) Výchova a vzdelávanie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnené prostredie (znevýhodnenie chudobou alebo kultúrou)

- definujeme ako prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne a jazykové podmienky nedostatočne stimuluje rozvoj mentálnych, vôľových a emocionálnych vlastností jednotlivca, nepodporuje jeho efektívnu socializáciu a neposkytuje dostatok primeraných podnetov pre rozvoj osobnosti.

Spôsobuje sociálno-kultúrnu depriváciu, deformuje intelektuálny, mravný a citový rozvoj jednotlivca a z aspektov edukácie ho z týchto dôvodov považujeme za osobu so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Špeciálne edukačné potreby dieťaťa sú požiadavky na špeciálne usporiadanie podmienok, organizácie a realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby zodpovedali osobitostiam žiaka, ktorého telesný, psychický alebo sociálny vývin sa výrazne líši od štandardného vývinu.

Sociálne znevýhodnené prostredie (ďalej SZP) je pre žiaka rodina :

- ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima,
- v ktorej aspoň jeden z rodičov alebo osoba, ktorej je dieťa zverené do osobnej starostlivosti patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie,
- v ktorej najvyššie ukončené vzdelanie rodičov je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie,
- ktorá má neštandardné bytové a hygienické podmienky (napr. žiak nemá vyhradené miesto na učenie, nemá vlastnú posteľ, nie je zavedená elektrická prípojka a pod.)
- vyučovacím jazykom školy je iný, ako jazyk, ktorým hovorí dieťa doma.

Za žiaka zo SZP považujeme vtedy, ak prostredie, v ktorom žije spĺňa aspoň tri z hore uvedených kritérií.

Výchova a vzdelávanie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Špecifickým cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je prostredníctvom eliminácie alebo odstránenia hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia (komunikačné schopnosti, kultúrne a sociálne vylúčenie, hygienické návyky...) dosiahnuť primeraný rozvoj ich schopností

Uskutočňuje sa:

- v škole v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy; pričom niektoré (pre neho problémové) vyučovacie predmety môže žiak absolvovať v rámci individuálneho vzdelávacieho programu
- v škole v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, najmä:

- realizovať celodenný výchovný systém, ktorý predlžuje čas dieťaťa v motivujúcom školskom prostredí a umožňuje mu zmysluplne stráviť voľný čas a pripravovať sa na vyučovanie,
- pri vytváraní školských vzdelávacích programov zohľadňovať atraktívne edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká detí zo sociálne znevýhodneného prostredia národnostných menšín
- realizovať programy orientované na zlepšenie spolupráce rodičov rómskych detí so základnou školou
- zabezpečiť systém doučovacích aktivít pre zaostávajúce rómske deti
- vytvoriť alternatívne učebné osnovy, ktoré bude môcť škola použiť pri prispôsobovaní obsahu výučby rómskych detí zo sociálne znevýhodneného prostredia (redukcia obsahu, praktickejšia orientácia, učenie zážitkovou metódou, alternatívne formy vzdelávania - animácia); implementovať ako súčasť školského vzdelávacieho programu vzdelávacie programy multikultúrnej výchovy a výchovy proti predsudkom.

c) Inklúzia

Inklúzia je častokrát spájaná s otvorenosťou škôl prijímať všetkých žiakov zo spádovej oblasti avšak zriedkavo tam prichádzajú žiaci zo širšieho okolia a to bez ohľadu na ich riziká a postihnutie. Teda inklúziu v tomto kontexte môžeme vnímať ako schopnosť a ochotu školy úspešne integrovať žiakov s celým radom handicapu.

Zároveň školy v zmysle inklúzie majú prijímať všetkých žiakov, bez ohľadu na ich fyzické, intelektuálne, sociálne, emocionálne, jazykové a iné podmienky a predpoklady. Má sa to teda týkať nie len detí s postihnutím a narušením, ale napríklad aj deti nadané, deti z ulice, pracujúce deti, deti z odľahlých oblastí, z kočujúcej populácie, z lingvistických, etnických a kultúrnych minorít a deti zo znevýhodnených alebo marginalizovaných oblastí alebo skupín.

Inkluzívne vzdelávanie môžeme chápať ako vzdelávanie, ktoré začleňuje všetky deti do bežných škôl. Podstatou je zmenený pohľad na zlyhávanie dieťaťa v systéme, resp. zlyhávanie vzdelávacieho systému v prípade konkrétneho dieťaťa. Pri neúspechu, je treba hľadať bariéry v systéme, ktorý nie je dostatočne otvorený k potrebám jednotlivca. Každé dieťa má unikátnu charakteristiku, záujmy, schopnosti a vzdelávacie potreby.

Inkluzívne vzdelávanie prináša pre všetky zúčastnené strany výhody:

Výhody pre deti:

- úžitok pre všetky deti v triede,
- rozvíjanie komunikačných a sociálnych kompetencií,
- deti získavajú širší pohľad na svet,
- podieľajú sa na výchove druhých,
- učia sa chápať a prijímať rozdiely,
- učia sa rešpektovať práva druhých,
- učia sa vnímať potreby druhých a byť zodpovední.

Výhody pre rodiny:

- dieťa nemusí byť umiestnené v internátnom zariadení,
- rozvíjanie citových väzieb v rámci celej rodiny,
- priestor na častejšiu komunikáciu a interakciu s dieťaťom,
- vzájomná podpora v rodine.

Výhody pre učiteľov:

- rozširovanie si vedomosti o detskom vývine, individualizovanom a diferencovanom prístupe k práci s deťmi,
- diagnostické kompetencie,
- schopnosť plánovať a pripravovať individuálne vzdelávacie plány,
- rozširovanie zručnosti potrebných pre spoluprácu s odborníkmi,
- inovovanie metodických postupov,
- zvyšovanie kvalifikácie.

7. Začlenenie prierezových tém

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA PRIEREZOVÝCH TÉM , ICH REALIZÁCIA V PODMIENKACH ZŠ SEČOVCE UL. KOMENSKÉHO

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov.

• MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehlbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenala len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie. Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto jej potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí. Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerance, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Multikultúrna výchova sa prirodzene začleňuje do humanitných a spoločenskovedných predmetov. Prvky multikultúrnej výchovy sa však začleňujú pomocou vhodných príkladov aj do prírodovedných predmetoch či pri výučbe slovenského jazyka a anglického a nemeckého jazyka, ale i vo vyučovaní hudobnej výchovy a výtvarnej výchovy.

Táto prierezová téma súvisí aj s prierezovou témou regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra.

• MEDIÁLNA VÝCHOVA

Žiaci sú už na základnej škole vystavení vplyvom médií – nielen elektronických ale aj tlačených, rôznych časopisov. Veľa času venujú televízii a počítačom. Mnohí žiaci nedokážu ich obsah selektovať, preto sa čoraz viac do popredia dostáva potreba rozvíjať u žiakov mediálnu kompetenciu, ktorá by umožnila žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, že učiteľ by mal viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, primerane veku sa v ňom orientovali.

Formovať schopnosť detí primerane veku posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Žiaci by mali získať spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, mali by mať schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné s pozitívne. Prierezová téma sa môže uplatniť v takmer všetkých predmetoch školy, hlavne v slovenskom jazyku, v anglickom a v nemeckom jazyku, ale i v biológii, v geografii a v iných predmetoch.

V podmienkach základnej školy chceme klásť zvýšený dôraz klásť na optimálne využívanie odborných učební informatiky, je potrebné kontrolovať a usmerňovať

žiacov v prístupe na internet, naučiť ich optimálne využívať veľké množstvo dostupných informácií.

Každý pedagogický pracovník by mal vedieť v edukačnom procese aktuálne reagovať na rôzne mediálne správy a informácie týkajúce sa edukačnej činnosti a učiva jednotlivých predmetov.

• OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen vzdelanostný rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne tento rozvoj podporujú.

Cieľom je rozvíjať u žiaka sebareflexiu (rozmyšľal o sebe), aby spoznával sám seba,

svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíjal si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľovanie. V tejto súvislosti je potrebné aby sa naučil uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných. Dôležité je, aby prierezová téma podporovala u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok). Cieľom je, aby žiak získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjal sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej tematike s uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam ale aj k rodinnej výchove.

Téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Najviac priestoru má v predmete etická výchova, náboženská výchova, ale je dôležité, aby si učiteľ uvedomil, že na dosiahnutie cieľov tejto prierezovej tematiky je nutné vymedziť priestor aj v náukových predmetoch. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód. Počas školského roku sa uskutočňuje viacero celodenných cvičení so psychológom z centra psychologického poradenstva a prevencie, ktoré na podnet pedagógov školy riešia aktuálne osobnostné a sociálne problémy v danej triede.

Spolupráca výchovnej poradkyně s triednymi učiteľmi a následne so psychológmi a so špeciálnym pedagógom je na veľmi dobrej úrovni. Problematická adaptácia žiaka v kolektíve triedy, zlá sociálna situácia v triede, ktorá môže prerásť do konfliktov, je monitorovaná a rieši sa okamžite a preventívne. Vytvára sa tak priestor pre osobnostný a sociálny rozvoj každého žiaka na škole.

V podmienkach Základnej školy sa akékoľvek problémové situácie riešia ihneď s rodičmi, snažíme sa o nulovú toleranciu pre vznik prípadného šikanovania.

Možnosti pre rozvoj osobnostného a sociálneho rozvoja žiakov sa vytvárajú aj prostredníctvom iných prierezových tém, ako sú tvorba projektov a prezentačné zručnosti, alebo ochrana života a zdravia. Možnosti realizácie svojej osobnosti sa vytvárajú aj pri vlastivedných exkurziách, ktoré sú integrálnou súčasťou edukačného procesu na škole.

• ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Environmentálna výchova je prierezová téma, prelína sa všetkými predmetmi.

Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné – chrániť rastliny, zvieratá mať kladný vzťah k domácim zvieratám ale aj k zvieratám v prírode, starať sa o svoje okolie a pod.

Žiaci by mali poznať a chápať súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a

vlastnú zodpovednosť za vzťah k prostrediu v ich každodennom konaní a postojoch. Žiaci by mali vedieť využívať IKT pri získavaní spracúvaní informácií, mali by vedieť prezentovať svoje vlastné práce.

Organizačne sa prierezová téma začleňuje hlavne do prírodovedy, do vlastivedy, do slovenského jazyka, nemeckého a anglického jazyka, do chémie, náboženskej výchovy do občianskej výchovy a do ďalších predmetov v primárnom aj nižšom sekundárnom vzdelávaní prostredníctvom jednotlivých tém, alebo projektov.

V podmienkach Základnej školy Ul. Komenského v Sečovciach sú pre túto prierezovú tému veľmi dobré podmienky. Využíva sa areál školy, pekné prírodné prostredie v ktorom sa škola nachádza. Je potrebné aj naďalej nadviazať na úspešné environmentálne akcie ako prezentácie žiakov na Deň Zeme, Deň vody, Deň životného prostredia, v spolupráci s občianskymi združeniami čistenie okolia školy a rodného mesta, zber odpadového materiálu a druhotných surovín – papier, železo. V ZŠ realizujeme od roku 2008 separovaný zber.

• DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, korčuliari, kolobežkári, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy. Učivo tematiky Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v škole je postupne pripraviť žiakov na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov -pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel.

Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detskom dopravnom ihrisku pri ZŠ Ul. Obchodná v Sečovciach v spolupráci s mestskou políciou a políciou v Trebišove..

Ciele výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke na ZŠ zahŕňajú oblasť kognitívnu, afektívnu a psychologickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií:

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými
- právnymi predpismi,
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista , cestujúci (spolujazdec) a pod.,

- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Prierezová tematika sa realizuje hlavne prostredníctvom učiva slovenského jazyka, v anglického a v nemeckého jazyka, v informatike prírodovede a v iných predmetoch v primárnom vzdelávaní aj nižšom sekundárnom vzdelávaní.

V podmienkach Základnej školy Ul. Komenského v Sečovciach sa dopravná výchova realizuje v jednotlivých predmetoch, hlavne v primárnom vzdelávaní, ale aj v mimoškolských aktivitách – v ŠKD, prostredníctvom krúžkov a mimoškolských aktivít. V rámci projektu Mladý záchranár žiaci robia teoretické testy z dopravnej výchovy. V rámci súťaže Na bicykli bezpečne sa žiaci pripravujú na súťaž aktívnou jazdou na bicykloch.

• OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Ochrana života a zdravia sa realizuje v jednotlivých učebných predmetoch a formou didaktických hier a účelových cvičení. V rámci témy sa aplikuje učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou povinného učiva ochrany človeka a prírody. Ochrana života a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. Cieľom oblasti je formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. Poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti a praktické zručnosti v seba ochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Rozvíjať morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítienia. Formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách.

Prierezovú tému napĺňa obsah:

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana,

- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode
- dopravná výchova

V podmienkach našej základnej školy sa téma realizuje prostredníctvom učiva a tematických celkov v biológii, prírodovede v telesnej výchove a v ďalších predmetoch, prostredníctvom účelových cvičení a didaktických hier, ale aj prostredníctvom mimoškolských aktivít. Súťaž Mladý záchranár patrí medzi veľmi úspešné aktivity, v ktorých škola dosahuje veľmi dobré výsledky. Súťaž je súčasťou účelových cvičení na škole. Škola vytvára podmienky na realizáciu okresných a oblastných kôl tejto súťaže a žiaci školy už tradične patria medzi najlepších v týchto súťažiach.

• TVORBA PROJEKTOV A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov – komunikovať, argumentovať, požívať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt.

V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť žiaci využívať v ostatných predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti pri prezentácii svojej školy.

Žiaci sa naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií. Žiaci sa naučia využívať nástroje IKT, identifikovať a popísať problém, podstatu javu, získať rôzne typy informácií, zhromažďovať ich, triediť, selektovať, vytvoriť plán prezentácie, naplánovať a realizovať základný výskum, naplánovať prezentáciu svojich výskumov. Prierezová téma sa realizuje v jednotlivých učebných predmetoch.

V podmienkach Základnej školy Ul. Komenského v Sečovciach sa žiaci zapájajú do dlhodobých projektov, ale častejšie do krátkodobých projektov. Veľmi zaujímavé náučné postery, plagáty a iné grafické prezentácie žiaci vytvárajú na biológii a prírodopise, na geografii, v nemeckom jazyku, v anglickom jazyku, v chémii, na slovenskom jazyku, ale uplatnenie má aj v iných predmetoch.

Je potrebné nadviazať na viacročné skúsenosti pri organizovaní environmentálnych akcií v rámci Dňa Zeme a Dňa životného prostredia, školské akademie, slávnosti – Európsky deň rodičov a škôl, výročie školy.

Žiaci 9. ročníka si už tradične vytvárajú prezentácie na témy Globálne ekologické problémy a Drogové závislosti a prezentujú ich pre ostatných žiakov školy. V areáli školy sa vytvoria stanovišťa k jednotlivým témam a žiaci napríklad pri príležitosti Dňa otvorených dverí alebo Európskeho dňa prezentujú svoje vedomosti ostatným žiakom školy, ktorí po triedach prechádzajú jednotlivými stanovišťami.

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia, a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.

Edukačná činnosť je zameraná na to, aby žiaci v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru vlastnej obce, vedeli funkčne využívať historické a regionálne fakty zapracované do troch tematických celkov :

1.Môj rodný kraj, kraj kde žijem.

Zameraný je na obce v ktorej žijú naši žiaci. Tematický celok obsahuje pojmy ako sú rodáci, pamätné miesta, história, povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti príroda:

význam ochrany prírody, lesa, vody, rastlín a živočíchov

Témy:

- dejiny školy
- najstarší dom, pošta, mlyn v obci alebo meste
- imaginárna cesta po regióne
- predhistorické pamiatky – staré sídliská, pohrebiská...
- najbližšie kultúrne pamiatky – cintorín, kaplnka, kostol, hrad, kaštieľ...
- najvýznamnejšie prírodné pamiatky
- významní rodáci, ich rodné domy a pomníky

2 .Objavujeme Slovensko – Objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavosti Slovenska, povestami opradené mestá, obce, oblasti a pohoria, zvyky a tradície.

Témy:

- Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií,
- spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry, národností žijúcich na Slovensku, poznávanie historických a kultúrnych pamätihodností Slovenska,
- flóra a fauna na Slovensku, chránené územia na Slovensku,
- ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovo-umelecké remeslá z regiónov Slovenska,
- geografické zvláštnosti Slovenska a geografické a prírodné monumenty,
- významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska.
- prvá a druhá svetová vojna, ich výsledky v regióne, bojiská a pamätníky padlým hrdinom
- ohlas národných dejín v kraji
- dejiny regiónu a ich vplyv na národné dejiny

3.Tradičná ľudová kultúra – Tradičnú ľudovú kultúru vnímame ako formy kultúrneho prejavu podporujúce zachovanie kultúrnej identity. Kultúrnu identitu chápeme ako súhrn postojov, návykov, tradícií, hodnôt, interpretácií a sebainterpretácií, spôsobov myslenia, cítenia a konania(vzorcov správania), ktoré charakterizujú organizovanú skupinu ľudí jej

kolektívnym a spoločným výtvorom.

Tradičná ľudová kultúra je súhrn hmotných a nehmotných produktov ľudskej činnosti vytvorených v tradičných spoločnostiach. Prenášala sa z generácie na generáciu ústnym podaním, napodobňovaním a písomnou formou. Tradičná ľudová kultúra ako ucelený a živý systém zanikala postupne s modernizáciou spoločnosti, jej javy na stali zdrojom kultúrnej a spoločenskej identity, zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti. Je súčasťou materiálneho a duchovného bohatstva Slovenskej republiky. Uchováva sa ako prejav lokálneho, regionálneho alebo kultúrneho dedičstva Slovenska.

Témy:

- a) Tradičná hmotná kultúra – ľudové staviteľstvo, domáce a tradičné remeselné výrobky, tradičné remeslá a ich história, produkcia potravín a strava, odev a kroje na dedine, výtvarné umenie a i.
- b) Tradičná nehmotná kultúra – ústne tradície a prejavy vrátane jazyka(ľudová slovesnosť a nárečia), interpretačné umenie(ľudová hudba, piesne, tance a hry), spoločenské praktiky a zvyky, rituály s slávnostnými udalosťami, tradície spojené s náboženskými sviatkami, zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom, folklórne tradície(prejavy tradičnej ľudovej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné).

Prierezovú tému je potrebné nenásilnou formou začleniť vo vyučovaní do viacerých predmetov, prostredníctvom ich obsahov ale aj formou projektov, exkurzií, vychádzok.

Vhodnými sa javia najmä predmety výtvarná, hudobná, literárna, občianska, náboženská a etická výchova, pracovné vyučovanie, prírodoveda, vlastiveda, geografia, biológia a dejepis.

Regionálna výchova je výchova ku vzťahu a úcte k človeku, obci, mestu, vlasti, výchova k národnému povedomiu a občianskej náležitosti. Tvorí neoddeliteľnú súčasť výchovného pôsobenia, každodenného kontaktu žiakov s okolitou realitou, s rodičmi a učiteľmi.

Prostredníctvom úrovne týchto kontaktov a vznikajúcich väzieb je silne ovplyvňovaný vzťah detí k hodnotám, k vytváraniu a rozvíjaniu ich vzťahov a postojov k okoliu.

Prierezová téma regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra patrí medzi témy profilujúce túto školu. Každý pedagogický pracovník školy je povinný využívať školou získané a vytvorené metodické materiály, vedomosti, zručnosti, na skvalitnenie a inováciu edukačného procesu.

V podmienkach Základnej školy Ul. Komenského je potrebné nadviazať na dobré skúsenosti z exkurzií, výletov, mimoškolských aktivít, pri ktorých žiaci poznávajú región rodnej obce a Slovenska. Je potrebné aj naďalej využívať interiéry školy poskytujúce možnosti na realizáciu tejto zložky výchovného pôsobenia školy.

III. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia

Vnútrotný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom **hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole** je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Okrem sumatívnych výsledkov sa sústreďíme na rozpracovanie normatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou hodnotiaceho portfólia.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

Hodnotenie predmetov:

Žiaci budú na hodinách hodnotení známkou. Hodnotiť sa budú ústne odpovede a písomné prejavy žiakov (školské písomné práce, tematické kontrolné práce, priebežné kontrolné práce, vstupné a výstupné testy, krátke päťminútovky) – podľa charakteru jednotlivých predmetov a týždenného počtu hodín. Dôležité bude aj sebahodnotenie žiakov a hodnotenie spolužiakmi.

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou podľa **Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy**. Výsledky klasifikácie sa vyjadria piatimi stupňami: 1 – výborný, 2 – chváľitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 - nedostatočný.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa bude uskutočňovať **priebežné a celkové hodnotenie**:

- **priebežné hodnotenie** v predmete sa bude uskutočňovať pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a bude mať hlavne motivačný charakter; učiteľ bude zohľadňovať vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliadať na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,
- **celkové hodnotenie** žiaka v predmete sa bude uskutočňovať na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov vo vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia bude učiteľ uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektovať práva dieťaťa a humánne sa správať voči žiakovi. Predmetom hodnotenia budú najmä

učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol v predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku.

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získa učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavné diagnostické pozorovanie žiaka,
- sústavné sledovanie výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- rôzne druhy skúšok (písomné, ústne), didaktické testy,
- analýza výsledkov rôznych činností žiaka,
- konzultácie s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, všeobecného lekára pre deti a dorast, najmä u žiaka s trvalejšími psychickými a zdravotnými ťažkosťami a poruchami.

Žiak bude z predmetu skúšaný **ústne** najmenej **raz** v polročnom hodnotiacom období a **písomne** najmenej **dvakrát** v polročnom hodnotiacom období. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní. Druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby zabránil preťažovaniu žiaka.

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu budú:

- známka za ústnu odpoveď,
- známky za rôzne písomné druhy skúšok, didaktické testy,
- posúdenie prejavov žiaka.

Pedagogická rada sa na začiatku školského roka dohodne na spôsobe a forme hodnotenia. Ide predovšetkým o hodnotenie výchovných predmetov. Predmety SJL, MAT, ANJ, BIO, DEJ, GEG, FYZ, CHE, INF, OBN, VZV, HUV, TSV, CGT, CVM sú hodnotené klasifikáciou. Predmety NBV a ETV sa nehodnotia, na vysvedčení sa žiakovi uvedie „absolvoval / neabsolvoval“.

2. Vnútroňný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú prideľovať na základe:

- Pozorovania (hospitácie)
- Rozhovoru
- Výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod.)
- Sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- Hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy.
- Vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“)
- Hodnotenia učiteľov žiakmi

3. Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je:

- aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené,
- aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠVP.

Dôraz je kladený na:

- konštatovanie úrovne stavu,
- zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- Ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a stupeň dôležitosti
- Posúdenie toho, ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe
- Oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky, oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, včítane návrhov a opatrení.

Monitorujeme pravidelne:

- Podmienky na vzdelanie
- Spokojnosť s vedením školy a učiteľmi
- Prostredie – klímu školy
- Priebeh vzdelávania – vyučovací proces - metódy a formy vyučovania
- Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- Výsledky vzdelávania
- Riadenie školy
- Úroveň výsledkov práce školy

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
- Kvalita výsledkov

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- Dotazníky pre žiakov a rodičov
- Dotazníky pre absolventov školy
- Analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach
- SWOT analýza

Na hodnotenie školy používame dotazníky, ktoré zadávame rodičom, žiakom a učiteľom. Našou snahou je získať spätnú väzbu na kvalitu škôl .Otázky zameriame na :

- ▶ Možnosť skontaktovania sa so školou, dostatok informácií o škole, spokojnosť s prácou učiteľov, hodnotením žiakov a klasifikáciou, využitím mimovyučovacieho času - kurzy, výlety, vzdelávacie zájazdy a pod.

Ako hodnotíte vývoj svojho dieťaťa na škole?

- ▶ a) rozvoj osobnosti b) rozvoj vedomostí c) rozvoj myslenia d) rozvoj správania sa
- ▶ e) rozvoj komunikačných spôsobilostí f) rozvoj počítačovej gramotnosti
- ▶ g) rozvoj všeobecnej vzdelanostnej úrovne
- ▶ h) ako hodnotíte školskú disciplínu?

Počas mimoriadnej situácie v štáte sa riadime:

Usmernenie na hodnotenie žiakov základných škôl v čase mimoriadnej situácie
<https://www.ucimenadialku.sk/subory/usmernenie-hodnotenie-ziakov-zakladnych-skol.pdf>,

Usmernenia k obsahu a organizácii vzdelávania žiakov ZŠ 2021/2022.

<https://www.minedu.sk/dodatok-c-9-k-svp-pre-zakladne-skoly/>

Učivo, ktoré nebolo odučené a zvládnuté v jednotlivých ročníkoch 2. stupňa je zhrnuté v správe jednotlivých PK.

Dištančné vzdelávanie je súčasťou našej práce.

IV. Školský učebný plán

RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN – A – 2021/2022-5.A,6.A,7.A,8A,9A pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	Ročník Nižšie stredné vzdelávanie					
		5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	5	4+1	5	5	24+1
	Anglický jazyk	3+2	3+1	3	3+1	3+1	15+5
	Čitateľská gramotnosť				+1	+1	+2
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1	5	21+4
	Cvičenia z matematiky					+1	+1
	Informatika	1	1	1	1	+1	4+1
Človek a príroda	Fyzika		2	1	2	1	6
	Chémia			2	2	1	5
	Biológia	2	1+1	2	1	1	7+1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1	1	1	2	6
	Geografia	2	1+1	1	1	1+1	6+2
	Občianska náuka		1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	Etická výchova/Náboženská výchova/Náboženstvo	1	1	1	1	1	5
	Technika	1	1	1	1	1	5
	Domov a práca			+2			+2
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1		4
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	5
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10
	Základ	24	25	26	27	25	127
	Voliteľné (disponibilné) hodiny	+3	+4	+4	+3	+5	19
	Spolu	27	29	30	30	30	146

**RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN –B – 2021/2022- 5BC, 6BC, 7BC, 8B
pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským**

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník					
		Nižšie stredné vzdelávanie					
		5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	5	4+1	5	5	24+1
	Anglický jazyk	3	3	3	3	3	15
	Čitateľská gramotnosť					+1	+1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1	5	21+4
	Cvičenia z matematiky						
	Informatika	1	1	1	1	+1	4+1
Človek a príroda	Fyzika		2	1	1	1	6
	Chémia			2	2	1	5
	Biológia	2	1	2	1	1	7
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1	1	1	2+1	6+1
	Geografia	2	1	1	1	1	6
	Občianska náuka		1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	Etická výchova/Náboženská výchova/Náboženstvo	1	1	1	1	1	5
	Technika	1	1	1	1	1	5
	Domov a práca	+1	+2	+2	+2	+2	+9
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1		4
	Výtvarná výchova	1+1	1+1	1	1	1	5+2
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10
	Základ	24	25	26	27	25	127
	Voliteľné (disponibilné) hodiny	+3	+4	+4	+3	+5	19
	Spolu	27	29	30	30	30	146

Poznámky

1. Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole v znení vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 224/2011 Z. z. podľa podmienok školy. Vo vyučovacích predmetoch vzdelávacej oblasti Človek a príroda sa rozdelenie žiakov odporúča pri tých témach, kde sa vyžaduje nadobúdanie a overovanie praktických zručností žiakov.

2. Vo vyučovacom predmete technika riaditeľ školy zohľadní personálno-odborné a materiálnotechnické podmienky školy tak, aby v každom ročníku boli zastúpené témy tematických celkov Technika a Ekonomika domácnosti.

3. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.

Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:

a. vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu;

b. vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe;

c. vyučovacie predmety, ktorých obsah je doplnením vyučovacieho predmetu pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí nemôžu napredovať v rámci bežných vyučovacích hodín a ktorí postupujú podľa individuálnych vzdelávacích programov;

d. špecifické vyučovacie predmety pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

4. Ak má škola vhodné podmienky na vyučovanie predmetu telesná a športová výchova, využije voliteľné (disponibilné) hodiny v primárnom vzdelávaní na posilnenie uvedeného predmetu.

5. Škola je povinná z rámca voliteľných hodín ponúknuť žiakom 7. – 9. ročníka ako druhý cudzí jazyk jeden z jazykov: francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk podľa možností školy a záujmu žiakov, a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne.

6. Škola môže poskytovať vzdelávanie v rámci primárneho vzdelávania aj v nultom ročníku. Celkový týždenný počet vyučovacích hodín v nultom ročníku je 22 hodín. Učebný plán a učebné osnovy pre nultý ročník vypracuje škola podľa potrieb a rozvojových možností konkrétnej skupiny žiakov, vychádzajúc zo štátnych vzdelávacích programov pre predprimárne vzdelávanie a primárne vzdelávanie.

7. Škola môže pri tvorbe školského vzdelávacieho programu rozdeliť hodinové dotácie a vzdelávacie štandardy na celý stupeň vzdelávania pri zachovaní postupnosti jednotlivých vzdelávacích štandardov a celkového počtu vyučovacích hodín jednotlivých vyučovacích predmetov za predpokladu, že zachová ich vnútornú logickú štruktúru a zásadu veku primeranosti.

8. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.

9. Športové triedy majú navýšenú hodinovú dotáciu vo všetkých ročníkoch o 3 hodiny na predmet športová príprava.

10. Škola môže po prerokovaní v rade školy v školskom vzdelávacom programe stanoviť vyšší celkový počet hodín, najviac však na 108 hodín na 1. stupni a na 161 hodín na 2. stupni. Ak sa škola rozhodne zvýšiť počet hodín, tieto sú financované z vlastných zdrojov.

11. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie, a to s uplatnením špecifik podľa bodu 7.1. Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6. 2. 2015 pod číslom 2015-5130/1760:1-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2015

Pokyny k učebnému plánu (všeobecne):

Tabuľka učebného plánu je zostavená tak, aby bolo možné porovnať **štátny vzdelávací program** – ďalej ŠVP (povinne štátom určený počet hodí za 5.ročník inovovaný a 6.-9. ročník ZŠ) a **školský vzdelávací program** – ďalej ŠkVP (hodinovúdotáciu povinných predmetov a zavedenie vlastných predmetov).

1. Štátny vzdelávací program je vyznačený modrou a školský vzdelávací program žltou farbou.
2. Pri zostavovaní učebného plánu ŠkVP a iŠkVP sme zohľadňovali:
  - súlad so ŠVP a jeho pokyny,
  - potreby súčasnej doby a požiadavky rodičov,
  - ciele vzdelávania podľa ŠkVP, iŠkVP
  - výsledky analýzy dosiahnutých úspechov a pretrvávajúcich nedostatkov práce školy,
  - materiálne podmienky, organizačné a personálne možnosti školy.
3. Delenie na skupiny budeme realizovať v zmysle platnej legislatívy v predmetoch náboženská výchova, telesná a športová výchova, infromatická výchova a informatika, cudzie jazyky podľa možností školy.

Na úrovni nižšieho stredného vzdelávania:

1. Časovú dotáciu sme upravili v predmete matematika a informatika tak, aby žiaci mali možnosť bez problémov zvládnuť prechod na strednú školu. Taktiež chceme podporiť rozvíjanie matematických početných operácií, rozvoj logického, algoritmického a kritického myslenia, rozvoj finančnej gramotnosti, priblížiť matematiku žiakom v dennej praxi tvorbou reálnych projektov, dostatočné osvojenie si učiva, jeho upevňovanie, precvičovanie a prehľbovanie.
2. Úpravou dotácie hodín v predmete slovenský jazyk a literatúra chceme u žiakov podporiť zlávdutie správneho pravopisu, rozvoj čitateľskej gramotnosti, klásť dôraz na čítanie s porozumaním. Zdôsledniť prípravu na T5 a T9..
3. Časovú dotáciu sme upravili aj v predmete geografia – tvorba projektov, rozširovanie vedomostí, schopností a zručností v oblasti práce s mapou.

4. Predmet Domov a práca je upravený dotáciou 1 - 2 hodiny v 5. - 8. roč. B variant pre podporú zručností a praktických pracovných návykov žiakov. Vzhľadom na to, že žiaci sú z dedinského prostredia väčšina z nich má nadobudnuté kladné praktické zručnosti, čím sa dokážu realizovať aj v školskom prostredí. Vlastnoručne upravené školské prostredie si žiaci viac vážia.

Poznámky k učebnému plánu

1. Vyučovanie sa začína o 8,00 hod.
2. Vyučovacia hodina trvá 45 minút; nemožno ju bezdôvodne predlžovať ani skracovať.
3. Počet vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch a predmetoch ustanovujú učebné plány školského vzdelávacieho programu.
4. Proces výchovy a vzdelávania v škole sa uskutočňuje podľa rozvrhu hodín. Rozvrh hodín je zverejnený v každej triede príslušného ročníka a na internetovej stránke školy. Súčasťou rozvrhu hodín je triednická hodina.
5. V piatom ročníku až deviatom ročníku v jednom slede najviac šesť vyučovacích hodín. Žiaci piateho ročníka a šiesteho ročníka môžu mať v jednom dni v týždni najviac sedem vyučovacích hodín, žiaci siedmeho ročníka až deviateho ročníka môžu mať iba v jednom dni v týždni najviac osem vyučovacích hodín.
6. Maximálny počet vyučovacích hodín v týždni pre žiakov 6. ročníka nesmie byť vyšší ako 30, pre žiakov 7., 8. a 9. ročníka nesmie byť vyšší ako 34. Rozdelenie hodín do ročníkov je v právomoci školy.
7. Voliteľné hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu. Časť z nich môže ponechať ako voliteľné hodiny, v ktorých si žiak alebo jeho zákonný zástupca vyberie predmety z ponuky školy. Voliteľné hodiny je možné využiť na :
  - a) Vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehĺbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu.
  - b) Vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe.
  - c) Vyučovacie predmety, ktorých obsah je doplnením vyučovacieho predmetu pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí nemôžu napredovať v rámci bežných vyučovacích hodín a ktorí postupujú podľa individuálnych výchovno-vzdelávacích.
  - d) Špecifické vyučovacie predmety pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
8. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola zistí, podľa akého školského vzdelávacieho programu sa žiak vzdelával na predchádzajúcej škole a zabezpečí zosúladenie jeho vedomostí, zručností a postojov so svojím vlastným vzdelávacím programom spravidla v priebehu jedného roka.
9. Malé prestávky sú desaťminútové. Po 2. vyučovacej hodine je 20-minútová prestávka určená na desiatu. Žiaci sa počas veľkej prestávky zdržiavajú mimo učební na školskom dvore alebo za nepriaznivého počasia na spoločných chodbách.

- 10.** Počet skupín a počet žiakov v skupine sa určuje podľa priestorových, personálnych a finančných podmienok školy, podľa charakteru činnosti žiakov, podľa náročnosti predmetu s ohľadom na požiadavky ochrany zdravia a bezpečnosti práce.
- 11.** Na vyučovanie predmetu náboženská výchova alebo etická výchova možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny s najvyšším počtom žiakov 20. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12 žiakov, spájame do skupín aj žiakov rozličných ročníkov.
- 12.** Predmety náboženská a etická výchova sa počas celého štúdia vyučujú ako voliteľné predmety. Ak si žiak vyberie predmet, navštevuje ho bez zmeny počas celého školského roka.
- 13.** Predmety náboženská, etická výchova, regionálna výchova, rómske reálie a rómsky jazyk sa neklasifikujú. Na vysvedčení a v katalógu sa uvedie „absolvoval/absolvovala“.
- 14.** Ako prvý cudzí jazyk sa vyučuje „Anglický jazyk“ od 3. ročníka a ako druhý cudzí jazyk ponúkame „Ruský jazyk“ v kombinácii s Čitateľskou gramotnosťou..
- 15.** Prre zlepšenie výsledkov T9 sme v 9.roč zaviedli predmet Cvičenia z matematiky
- 15.** Na vyučovanie predmetu cudzí jazyk možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny s najvyšším počtom žiakov 17.
- 16.** Cudzie jazyky sa vyučujú v odbornej učebni, kde je dataprojektor, CD, resp. multimedialnej učebni, kde je nainštalovaný príslušný softvér.
- 17.** Na vyučovanie predmetov informatika a informatická výchova možno triedu rozdeliť na skupiny, ktoré sa napíňajú do počtu najviac 17 žiakov.
- 18.** Predmety informatická výchova a informatika sa vyučujú v dvoch odborných počítačových učebniach, resp. multimedialnej učebni, kde je nainštalovaný príslušný softvér.
- 19.** Predmety fyzika, chémia a biológia sa vyučujú v triedach, alebo v interaktívnej učebni.
- 20.** Telesná výchova - triedy na druhom stupni školy sa delia alebo spájajú na skupiny chlapcov a skupiny dievčat toho istého ročníka. Najvyšší počet žiakov v skupine je 25. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12 žiakov, možno do skupín spájať aj žiakov rozličných ročníkov.
- 21.** Na vyučovanie predmetov svet práce a technika možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny s najvyšším počtom žiakov 17.
- 22.** Povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl je učivo „Ochrana života a zdravia“. Obsah učiva sa realizuje účelovými cvičeniami 2-krát ročne pre 2. Stupeň. Učivo má dve zložky – teoretická príprava a cvičenie v teréne.
- 23.** Škola môže organizovať s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka lyžiarsky výcvik alebo snowboardový výcvik (ďalej len "lyžiarsky výcvik"), plavecký výcvik, školské výlety, exkurzie a školy v prírode, ktoré podľa návrhov triednych učiteľov sú zaradené do plánu práce školy. Pred uskutočnením výletu, exkurzie a výcvikov zodpovedný učiteľ napíše záznam o organizácii a poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia. Pre žiakov, ktorí sa na uvedených aktivitách nezúčastnia, je zabezpečené náhradné vyučovanie.
- 24.** Žiakom piateho ročníka až deviateho ročníka možno školský výlet predĺžiť s informovaným súhlasom zákonných zástupcov o dva dni pracovného pokoja, t.j. dvojdňový + predĺženie.

- 25.** Škola môže organizovať ako súčasť vyučovania exkurzie. Miesto a čas exkurzie vychádzajú z požiadaviek učebných osnov školského vzdelávacieho programu. Žiaci jedného ročníka sa môžu v školskom roku zúčastniť najviac na troch exkurziách trvajúcich viac ako štyri vyučovacie hodiny.
- 26.** Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je výchova zameraná na ochranu zdravia, spoločnosti a prírody, a to vo vybraných predmetoch, ako aj pri účelových cvičeniach, didaktických hrách a záujmovej činnosti.
- 27.** Súčasťou vyučovania telesnej výchovy môže byť základný plavecký výcvik a v siedmom alebo ôsmom ročníku základný lyžiarsky výcvik.
- 29.** Plavecký výcvik sa organizuje v rozsahu piatich pracovných dní alebo 20 vyučovacích hodín spravidla v mesiacoch apríl až máj. Plavecký výcvik sa uskutočňuje len vo vyhradenom priestore krytého bazéna alebo kúpaliska do výšky vodnej hladiny 1,2 metra, pričom na jedného dospelého cvičiteľa pripadá skupina s najvyšším počtom 10 žiakov.
- 30.** Lyžiarsky výcvik sa koná formou sústredenej päťdňovej, maximálne sedemdňovej výchovno-vzdelávacej činnosti v období mesiacov december až apríl. Lyžiarsky výcvik vedie pedagogický zamestnanec, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady na vyučovací predmet telesná výchova. Jedno lyžiarske alebo snowboardové družstvo tvorí najviac 15 žiakov. Účastníci lyžiarskeho výcviku musia byť poistení proti úrazom.
- 31.** Náklady spojené s plaveckým výcvikom a lyžiarskym výcvikom, výletom, exkurziou, školou v prírode hradí žiakovi jeho zákonný zástupca.
- 32.** Škola môže v súlade so školským vzdelávacím programom a učebným plánom organizovať výchovno-vzdelávací proces v škole v prírode na území Slovenskej republiky a v zahraničí. Pred vyučovaním, počas vyučovania, počas prestávok, počas všetkých aktivít organizovaných školou alebo školským zariadením vykonáva nad žiakmi dozor poverený pedagogický zamestnanec podľa pracovného poriadku pedagogických zamestnancov. Schválený rozvrh dozorov je zverejnený v budove školy na viditeľnom mieste.

Národný štandard finančnej gramotnosti v podmienkach ZŠ Sečovce UI. Komenského 4

II. stupeň ZŠ - ISCED 2

Slovenský jazyk a literatúra

5. ročník:

Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia - **sloh - reklama**

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.

6. ročník:

Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov - **opis**.

Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností - **opisný slohový postup**.

Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní - **diskusia, argument, protiargument**. Založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí - **slohová zložka, literárna výchova**. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

7. ročník:

Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich - **informačný slohový postup**.

Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní - **informačný slohový postup**. Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze.

8. ročník:

Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady - **literárna výchova**.

Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a

peňazí. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní - **životopis**.

9. ročník:

Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych.

Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady - **literárna výchova**.

Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom - **literárna výchova** Opísať výhody a nevýhody využívania úveru - **literárna výchova**. Popísať hodnotu peňazí.

Literárna exkurzia:

Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie. Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje. Opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt. Stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.

Nemecký jazyk

7. ročník :

Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností.

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.

Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia.

Popísať hodnotu peňazí. Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia.

Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze.

8. ročník:

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom.

Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie. Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - míňanie, sporenie a spoluúčasť.

Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

9.ročník:

Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny. Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.

Vymenovať cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach. Opísať, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste.

ANGLICKY JAZYK

1. Človek vo sfére peňazí

Kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. **Čiastková kompetencia:**

- 1.Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.
2. Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.
3. Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.
4. Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.
5. Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie. **Využitie** : Občianska náuka 9. ročník
2. Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Využitie: Anglický jazyk 9. ročník

3. Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Využitie: Anglický jazyk 5. ročník

4. Uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti.

Využitie: Občianska náuka 9. ročník

5. Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: Anglický jazyk 6. ročník

2.Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia: Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia:

1. Preziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
2. Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.
3. Kontrolovať osobné informácie.
4. Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

5. Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
6. Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste.

Využitie: Občianska náuka 9. ročník

2. Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

3. Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov.

Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie. **Využitie:** Anglický jazyk 8. ročník

4. Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa. Zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia. Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch.

Využitie: Anglický jazyk 6. ročník

5. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.

Využitie: Anglický jazyk 8. ročník

6. Vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb

jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. **Čiastková kompetencia:**

1. Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

2. Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.

3. Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

4. Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

5. Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

6. Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. **Využitie:** Anglický jazyk 6. ročník

2. Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny. **Využitie :** Anglický jazyk 7. ročník

3. Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania.

Využitie: Občianska náuka 9. ročník

4. Vysvetliť pojem mzda. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk).

Využitie: Občianska náuka 9. ročník

5. Vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodine.

Využitie: Občianska náuka 9. ročník

6. Definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. Uviesť príklad spôsobov, akými štát využíva príjmy z daní.

Využitie: Občianska náuka 9. ročník

7. Opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia:

1. Vypracovať osobný finančný plán.
2. Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.
3. Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
4. Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.
5. Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
6. Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - míňanie, sporenie a spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory). Vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu **Využitie:** Občianska náuka 9. ročník
Založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov.

Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých platobných metód.

Využitie: Anglický jazyk 5. ročník

Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov. Prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu.

Využitie: Anglický jazyk 7. ročník

Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.

Zistiť vek, v ktorom môže jednotlivec spísať platný závet v danom štáte pobytu. Opísať hlavné prvky jednoduchého závetu a zistiť obvyklé náklady v prípade, že si závet dá vypracovať.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičovanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia:

1. Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
2. Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
3. Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť.
4. Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet.

Využitie: Anglický jazyk 7. ročník

2. Vysvetliť hodnotu informácií o úverovej histórii pre žiadateľov a poskytovateľov úveru. Vysvetliť, prečo je dôležité vybudovať si pozitívnu úverovú históriu. Opísať informácie nachádzajúce sa v správe o úverovej histórii a ako dlho sa tieto uchovávajú. Uviesť príklady dovoleného použitia správ o úverovej histórii na účely iné než je poskytnutie úveru. **Využitie:** Anglický jazyk 6.ročník

3. Vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požičiavaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote. Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.

4. Uviesť príklady ochranných prvkov, vychádzajúcich zo zákonov o spotrebiteľských úveroch.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia:

1. Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

2. Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov

3. Zhodnotiť investičné alternatívy.

4. Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

5. Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.

6. Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie **Využitie** : Občianska náuka 9. ročník

2. Popísať hodnotu peňazí. Vysvetliť, ako môže rásť hodnota investície. Rozhodnúť, kedy investovať hotovosť na krátkodobé výdavky alebo na núdzové situácie.

Využitie : Anglický jazyk 8. ročník

3. Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.

Využitie : Občianska výchova 9. ročník

4. Opísať rôzne zdroje investičných informácií - prospekty cenných papierov, on-line zdroje a finančné publikácie.

5. Popísať výhody sporenia peňazí na starobu prostredníctvom dôchodkových programov a investičných sociálnych programov.

Využitie : Občianska náuka 9. ročník

6. Vysvetliť, ako ochrana vkladov chráni investorov.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia:

1. Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.

1. Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.

2. Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

3. Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v

rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

4. Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Využitie: Anglický jazyk 9. ročník

2. Vedieť vysvetliť existenciu vplyvov ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu.

Využitie: Anglický jazyk 9. ročník

3. Vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia.

Využitie: Občianska náuka 9. ročník

4. Vysvetliť základný účel verejného poistenia, stručne charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Využitie: Občianska náuka 9. ročník

5. Vymenovať cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach. Opísať, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené. Opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt. Stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.

Využitie: Anglický jazyk 7. ročník

Prírodovedné a výchovné predmety:

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. **Čiastková kompetencia:**

1. Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

2. Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

3. Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

4. Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

5. Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie.

Využitie : Matematika, Biológia, Geografia, Fyzika, Chémia, Triednická hodina

1. Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Využitie: Technika, Svet práce, Triednická hodina, Občianska náuka, Etická výchova, Biológia, Geografia, Telesná výchova, Výtvarná výchova

2. Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Využitie: Triednická hodina, Občianska náuka, Geografia

3. Uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti.

Využitie: Technika, Svet práce, Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina, Matematika, Fyzika

5. Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

Využitie: Matematika, Triednická hodina, Technika, Svet práce, Výtvarná výchova 2.

Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia: Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financií. **Čiastková kompetencia:**

1. Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
2. Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.
3. Kontrolovať osobné informácie.
4. Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
5. Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
6. Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste

Využitie: Matematika, Fyzika, Biológia, Telesná výchova, Občianska náuka, Výtvarná výchova, Geografia, Chémia

Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Využitie: Výtvarná výchova, Technika, Svet práce, Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina, Chémia, Informatika

Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov.

Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie. **Využitie:** Občianska náuka, Etická výchova, Informatika

Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa. Zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia. Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch.

Využitie: Informatika, Občianska náuka, Fyzika, Technika, svet práce, Výtvarná výchova

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.

Využitie: Triednická hodina, Biológia, Občianska náuka, Etická výchova

Vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom.

Využitie : Matematika, Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. **Čiastková kompetencia:**

1. Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
2. Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.
3. Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
4. Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.
5. Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy
6. Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. **Využitie:** Matematika, Geografia, Občianska náuka, Triednická hodina
2. Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny. **Využitie:** Matematika, Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina
3. Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania. **Využitie:** Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina
4. Vysvetliť pojem mzda. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk). **Využitie:** Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina, Technika
5. Vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodine. **Využitie:** Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina
6. Definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. Uviesť príklad spôsobov, akými štát využíva príjmy z daní. **Využitie:** Občianska náuka, Triednická hodina, Matematika, Technika
7. Opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí. **Využitie:** Občianska náuka, Etická výchova, Triednická hodina, Matematika, Technika, Svet práce

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia:

1. Vypracovať osobný finančný plán.
2. Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.
3. Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
4. Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.
5. Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
6. Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - míňanie, sporenie a spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory). Vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu **Využitie:** Matematika, Technika, Občianska náuka

2. Založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov. **Využitie:** Občianska náuka, Etická výchova, Informatika, Technika

3. Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých platobných metód.

Využitie: Matematika, Informatika, Technika, Občianska náuka

4. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov. Prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu.

Využitie: Matematika, Fyzika, Informatika, Technika, Výtvarná výchova

5. Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.

Využitie: Triednická hodina, Občianska náuka, Etická výchova

6. Zistiť vek, v ktorom môže jednotlivec spísať platný závet v danom štáte pobytu. Opísať hlavné prvky jednoduchého závetu a zistiť obvyklé náklady v prípade, že si závet dá vypracovať.

Využitie: Občianska náuka, Etická výchova

5. Úver a dlh

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požíčovanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu. **Čiastková kompetencia:**

1. Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
2. Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
3. Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť 4. Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požíčávajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet.

Využitie: Matematika, Občianska náuka, Informatika, Technika

2. Vysvetliť hodnotu informácií o úverovej histórii pre žiadateľov a poskytovateľov úveru. Vysvetliť, prečo je dôležité vybudovať si pozitívnu úverovú históriu. Opísať informácie nachádzajúce sa v správe o úverovej histórii a ako dlho sa tieto uchovávajú. Uviesť príklady dovoleného použitia správ o úverovej histórii na účely iné než je poskytnutie úveru. **Využitie:** Matematika, Občianska náuka, Etická výchova Informatika

3. Vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požíčovaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote. Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. **Využitie:** Matematika, Etická výchova, Občianska náuka, Informatika

4. Uviesť príklady ochranných prvkov, vychádzajúcich zo zákonov o spotrebiteľských úveroch.

Využitie: Občianska náuka, Matematika

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia:

1. Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
2. Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov
3. Zhodnotiť investičné alternatívy.
4. Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.
5. Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.
6. Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie

2. Popísať hodnotu peňazí. Vysvetliť, ako môže rásť hodnota investície. Rozhodnúť, kedy investovať hotovosť na krátkodobé výdavky alebo na núdzové situácie.

Využitie: Matematika, Občianska náuka, Etická výchova

3. Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.

Využitie: Matematika, náuka, Triednická hodina

4. Opísať rôzne zdroje investičných informácií - prospekty cenných papierov, on-line zdroje a finančné publikácie.

Využitie: Matematika, Občianska náuka, Informatika

5. Popísať výhody sporenia peňazí na starobu prostredníctvom dôchodkových programov a investičných sociálnych programov

Využitie: Matematika, Občianska náuka, Informatika

6. Vysvetliť, ako ochrana vkladov chráni investorov. **Využitie:** Občianska náuka

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia:

1. Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík

2. Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.

3. Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

4. Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

5. Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Využitie: Triednická hodina, Etická výchova, Občianska náuka

Vedieť vysvetliť existenciu vplyvov ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu. **Využitie:**

Občianska náuka, Geografia

Vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia

Využitie: Geografia, Občianska náuka, Etická výchova

Vysvetliť základný účel verejného poistenia, stručne charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Využitie: Geografia, Biológia, Telesná výchova, Občianska náuka, Etická výchova

Vymenovať cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach. Opísať, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené. Opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt. Stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.

Využitie: Geografia, Biológia, Telesná výchova, Občianska Náuka, Etická výchova, Výtvarná výchova

DEJEPIS

1. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia: Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia:

1. Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
2. Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.
3. Kontrolovať osobné informácie.
4. Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.
5. Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.
6. Vedieť stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia. Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste **Využitie:** 9.ročník
2. Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Využitie: 9. ročník, Triednická hodina

3. Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov.

Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie. **Využitie:** 7. ročník

4. Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa. Zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia. Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch.

Využitie: 8. ročník

5. Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.

Využitie: 6. - 9.ročník, Triednická hodina

6. Vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom.

Využitie: 9. ročník, Triednická výchova

2. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. **Čiastková kompetencia:**

1. Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
2. Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.
3. Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.
4. Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.
5. Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.
6. Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti a inšpirovanie sa úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. **Využitie:** 7. - 9. ročník, Triednická hodina
2. Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny. **Využitie:** Dejepis 6. - 8. ročník, Triednická hodina
3. Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania. **Využitie:** 7. a 8. ročník, Triednická hodina
4. Vysvetliť pojem mzda. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk). **Využitie:** 7. - 9. ročník, Triednická hodina
5. Vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodine. **Využitie:** 7. - 9. ročník, Triednická hodina
6. Definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. Uviesť príklad spôsobov, akými štát využíva príjmy z daní. **Využitie:** 7. a 8. ročník, Triednická hodina
7. Opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí. **Využitie:** 8. a 9. ročník, Triednická hodina

3. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia:

1. Vypracovať osobný finančný plán.
2. Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.
3. Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.
4. Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.
5. Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.
6. Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - míňanie, sporenie a spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory). Vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu
2. Založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov. **Využitie:** 8. ročník

3. Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých platobných metód.

Využitie: 8. ročník

4. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov. Prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu.

Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom

Využitie: 7. ročník, Triednická hodina

5. Zistiť vek, v ktorom môže jednotlivec spísať platný závet v danom štáte pobytu. Opísať hlavné prvky jednoduchého závetu a zistiť obvyklé náklady v prípade, že si závet dá vypracovať.

Využitie: 7. - 8. ročník, Občianska náuka 4.

Úver a dlh

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia:

1. Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.
2. Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
3. Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zdĺžením alebo ako ich zvládnuť
4. Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet.

Využitie: 8. ročník

2. Vysvetliť hodnotu informácií o úverovej histórii pre žiadateľov a poskytovateľov úveru. Vysvetliť, prečo je dôležité vybudovať si pozitívnu úverovú históriu. Opísať informácie nachádzajúce sa v správe o úverovej histórii a ako dlho sa tieto uchovávajú. Uviesť príklady dovoleného použitia správ o úverovej histórii na účely iné než je poskytnutie úveru. **Využitie:** 8. a 7. ročník

3. Vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požičiavaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote. Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. **Využitie:** 7. a 8. ročník

4. Uviesť príklady ochranných prvkov, vychádzajúcich zo zákonov o spotrebiteľských úveroch.

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia:

1. Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
2. Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov
3. Zhodnotiť investičné alternatívy.
4. Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.
5. Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.

6. Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“.

Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie

Popísať hodnotu peňazí. Vysvetliť, ako môže rásť hodnota investície. Rozhodnúť, kedy investovať hotovosť na krátkodobé výdavky alebo na núdzové situácie.

Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.

Opísať rôzne zdroje investičných informácií - prospekty cenných papierov, on-line zdroje a finančné publikácie.

Popísať výhody sporenia peňazí na starobu prostredníctvom dôchodkových programov a investičných sociálnych programov.

Vysvetliť, ako ochrana vkladov chráni investorov.

Využitie: 9. ročník

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia

1. Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík
2. Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.
3. Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.
4. Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
5. Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

1. Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

2. Vedieť vysvetliť existenciu vplyvov ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu.

3. Vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia

4. Vysvetliť základný účel verejného poistenia, stručne charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

5. Vymenovať cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach. Opísať, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené. Opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt. Stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu.

Využitie: 8. a 9. ročník

OBČIANSKA NÁUKA 5. ročník:

Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny. Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec

podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie. Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodiny. Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet. Vedieť vysvetliť existenciu vplyvov ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu.

6. ročník:

Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov. Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodiny. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí. Vedieť vysvetliť existenciu vplyvov ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu.

7. ročník:

Opísať príklady bohatstva a chudoby. Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodiny. Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Stanoviť, či je prispievanie formou darčovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom. Vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia.

TELESNÁ VÝCHOVA

Vysvetliť základný účel verejného poistenia, stručne charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti. **Využitie:** 5- 9. Ročník.